

Жук В.М.,

доктор економічних наук, професор,
академік-секретар Відділення аграрної
економіки та продовольства
Національної академії аграрних наук України

СТАН І РОЗВИТОК СПЕЦІАЛЬНИХ РЕЖИМІВ ОПОДАТКУВАННЯ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ

Виявлено проблеми застосування спеціальних режимів оподаткування аграрного бізнесу. Визначено напрями вдосконалення існуючих та оцінено можливості запровадження нових механізмів оподаткування сільськогосподарської діяльності.

Problems are detected for the use of special tax regimes in agribusiness. The ways of improving and possibilities of introducing new mechanisms of taxation of agricultural activity are determined.

Ключові слова: податки, спеціальні режими оподаткування аграрного бізнесу, фіксований сільськогосподарський податок, спеціальний режим оподаткування ПДВ.

За оцінками впливових економічних видань¹, у 2011 р. в Україні з'явилося чотири нових мільяртери, основним джерелом статків яких є бізнес у агропромисловому секторі економіки. Разом із тим для більшості вітчизняних малих і середніх виробників та домогосподарств сільського населення сільське господарство залишається малоприбутковою справою.

Не останню роль у тому, що склалася така парадоксальна ситуація, відіграли спеціальні режими оподаткування аграрного бізнесу. Отже, оцінка стану й перспектив розвитку податкової політики щодо сільськогосподарської діяльності є актуальною темою для наукових досліджень.

Метою статті є оцінка критеріїв і наслідків застосування, механізмів реалізації спеціальних режимів оподаткування для різних форм господарювання в аграрному бізнесі та визначення концептуальних напрямів розвитку оподаткування сільськогосподарської діяльності в контексті новітніх інституціональних перетворень українського АПК.

Оподаткування сільськогосподарської діяльності є темою досліджень провідних вітчизняних учених, серед яких академіки НААН П.І. Гайдуцький, М.Я. Дем'яненко, С.М. Кваша, П.А. Лайко, П.Т. Саблук. Саме завдяки їхнім зусиллям було запроваджено систему спеціального оподаткування аграрного бізнесу, котра, без перебільшення, стала основою виведення галузі з кризи кінця минулого та початку поточного століття.

Вагомий внесок у розвиток системи оподаткування сільського господарства України зробили В.П. Синчак, Л.Д. Тулуш, Д.І. Дема, Є.А. Опря та інші вчені.

¹ 200 самых богатых людей Украины 2011 года: Рейтинг “Фокуса”: [Електр. ресурс]. — <http://focus.ua/charts/174865>; Рейтинг самых богатых украинцев: [Електр. ресурс]. — <http://files.korrespondent.net/projects/top50>; The World's Billionaires: [Електр. ресурс]. — <http://www.forbes.com/wealth/billionaires>.

Так, В. Синчаком розроблено Концепцію розвитку системи оподаткування в сільському господарстві України². Л. Тулуш приділяє велику увагу проблемам функціонування спеціальних режимів оподаткування³. Багато науковців проводять дослідження з метою розв'язання сучасних проблем справляння податків за спецрежимами, цільового використання ПДВ та вирішення інших питань. Вітчизняний науковий доробок у цій сфері доповнюють праці зарубіжних авторів, зокрема О. Риманова⁴.

Незважаючи на значні досягнення попередників у вивченні цієї проблеми, назріла потреба в критичній оцінці перспективи оподаткування в контексті інституціональних перетворень вітчизняної аграрної економіки та українського села, прогнози наслідків дії спецрежимів оподаткування, що визначені Податковим кодексом України.

В сучасних умовах успішність функціонування національного аграрного сектору економіки безпосередньо залежить від побудови інтегрованих систем (виробництво — переробка — торгівля). Тому видається цілком логічним оцінювати підтримку розвитку агровиробництва, в т. ч. за спецрежимами оподаткування, з урахуванням витрат підприємств АПК, пов'язаних зі сплатою податкових платежів. Як видно з рисунка, починаючи з 2000 р. АПК України сплачує податків на суму, значно більшу, ніж державна фінансова підтримка на його розвиток. При цьому частка податкових пільг у загальному обсязі підтримки дорівнює від 52,9 до 64,1 %. За даними Державної податкової служби України, на 01.06.2011 надходження податків і зборів від підприємств АПК становило 14,2 млрд грн, що на 23,9 % більше, ніж на відповідну дату 2010 р.

Отже, поширена думка про те, що вітчизняне сільське господарство є бездонною діжкою для державного бюджету, є міфом. Саме аграрний сектор визначає прибутковість роботи всього АПК та його спроможність сплачувати більш як 34 млрд грн податкових платежів щорічно починаючи з 2010 р.

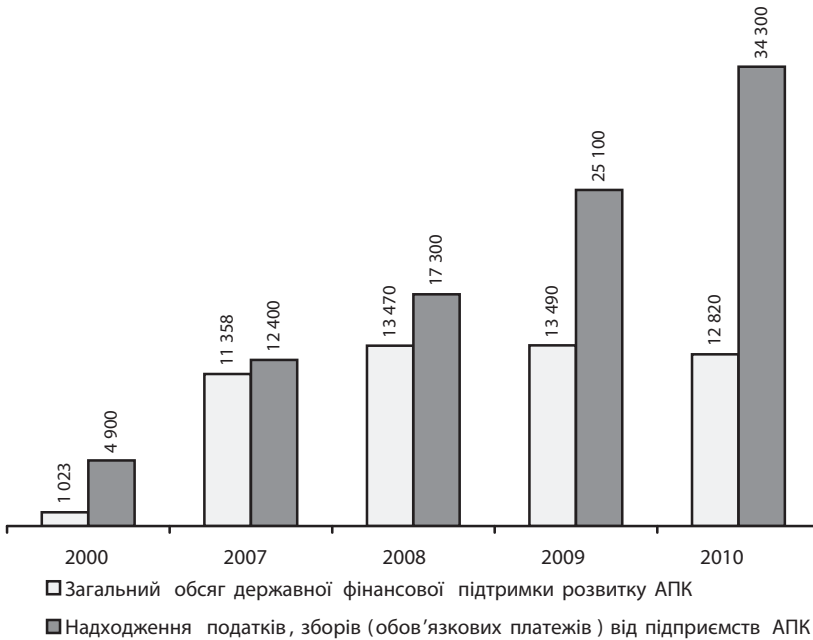
Звісно, в ланцюзі “сільське господарство — переробка — торгівля” перша ланка була та є найменш ефективною. Тому ідеологія пільгового оподаткування сільськогосподарської діяльності через запровадження фіксованого сільськогосподарського податку (ФСП) і спецрежимів справляння ПДВ спрямована на розв'язання саме цієї проблеми.

---

² Синчак В.П. Система оподаткування у сільському господарстві України: теорія, методологія та практика: Моногр. — Хмельницький: ХУУП, 2008. — 476 с.

³ Тулуш Л.Д. Напрями реформування механізмів оподаткування сільськогосподарських товаровиробників // Збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. Сер. “Облік і фінанси”. — 2008. — Вип. 5 (20). — Ч. 2. — С. 278—285; Тулуш Л.Д. Формування інструментарію прямого оподаткування сільськогосподарських товарів // Облік і фінанси АПК. — 2010. — № 1. — С. 125—131.

⁴ Риманов А.Ю. Прогноз функціонування спеціального податкового режиму в аграрному секторі // Финансы. — 2002. — № 10. — С. 52, 53; Риманов А.Ю. Оценка налоговой политики в аграрном секторе // Финансы. — 2004. — № 4. — С. 35—37; Риманов А. Налогообложение сельскохозяйственных товаропроизводителей: региональные сопоставления // Экономист. — 2009. — № 1. — С. 72—74.

Джерело: дані Державної податкової служби України (<http://www.sta.gov.ua>).

Рис. Порівняння витрат підприємств АПК на податкові платежі та обсягу державної фінансової підтримки сільського господарства України протягом 2000—2010 рр., млн грн

Утім, з 2010 р. ФСП перестав покривати свою найбільшу складову (нараховання до пенсійного фонду) та фактично втратив початкову сутність — “єдиного” платежу сільгоспідприємств до держбюджету. На момент запровадження ФСП його ставки забезпечували рівень навантаження, порівнянний із податковими платежами (податок на прибуток, плата за землю тощо) й відрахуваннями (в Пенсійний фонд та ін.), що діяли до 1999 р. Сьогодні, навіть із урахуванням поправних коефіцієнтів, суми сплати ФСП майже не змінилися та становлять 6—8 грн на 1 га сільськогосподарських угідь. Це більш ніж удвічі нижче від ставок земельного податку, який входить до складу ФСП.

Таким чином, ФСП не забезпечує виконання податками регулюючої й стимулюючої функцій. Особливо це стосується підприємств індустріального типу (птахофабрик, закритого овочівництва тощо) та холдингових агроформувань. Для холдингів даний спецрежим оподаткування є привабливим інструментом створення “законних” схем ухилення від сплати значної частини податків. Закупівля сільгоспсировини за вищими, ніж ринкові, цінами є найбільш поширеним явищем у підконтрольних холдингам агроформуваннях, що призводить до викривлення статистичної звітності щодо прибутковості сільськогосподарської діяльності.

Крім того, ФСП негативно впливає на рівень затребуваності облікової інформації в управлінні. Відсутність державних запитів і контролю визначення прибутку від сільськогосподарської діяльності не тільки викривлює фінансову і статистичну звітність, а й, що важливіше, погіршує економічну роботу на підприємствах і тим самим підриває конкурентоспроможність аграрної галузі. Недооцінка останнього фактора суперечить засадам інституціональної теорії та в умовах становлення ринкових інституцій в Україні завдає шкоди національним інтересам.

Потребує перегляду порядок реєстрації суб'єкта господарювання як платника спецрежиму. Підвищення частки від реалізації сільськогосподарської продукції (послуг) до 75 % усієї виручки (доходу) не стимулює диверсифікацію бізнесу малих і середніх підприємств. Останні поки що залишаються селоутворюючими підприємствами, однак через ФСП не в змозі розвивати сільський зелений туризм, народні промисли, застосовувати кооперативні схеми вирощування та збуту сільгосппродукції (забезпечення кормами, зоветобслуговування виробництва тваринницької продукції в особистих селянських господарствах, організація реалізації цієї продукції тощо), як це було за радянських часів. До того ж Податковим кодексом України не повністю врегульована проблема сезонності сплати ФСП: згідно зі ст. 306.2, у I і II кв. — 10 %, у III кв. — 50 %, у IV кв. — 30 %. За такого розподілу підприємства, особливо середні й малі, змушені вдаватися до передчасної, а отже дешевої, реалізації ранніх зернових.

Із викладеного можна зробити висновок, що сьогодні практика застосування ФСП не відповідає інтересам розвитку українського села. Цей податок відіграв позитивну роль у перші роки реформування, але з часом перестав стимулювати розвиток диверсифікованого малого й середнього бізнесу на селі, а з появою агрохолдингів та індустріальних агроформувань, які не завжди переймаються економічним і соціальним добробутом села, перетворився на механізм оптимізації оподаткування цих структур.

Між тим у Податковому кодексі (глава 2, розділ XIV) пролобійоване безтермінове застосування ФСП. На користь його подальшого існування наводяться такі ефекти: спрощення справляння податку; істотне зменшення податкового навантаження; стимулюючий вплив на залучення інвестицій. Очікується, що в 2011 р. аграрний бізнес отримає від ФСП близько 3 млрд грн⁵.

Проте, як зазначалося, найбільший ефект від використання ФСП на сьогодні можуть отримати лише великі, інтегровані агроформування. Можливо, на якийсь час цей податок доцільно залишити, але, безперечно, необгрунтованим є його безтермінове застосування. ФСП має бути замінений новими механізмами оподаткування сільгоспвиробників.

---

⁵ За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України (<http://www.minagro.gov.ua>).

Вбачається доцільним розгляд двох варіантів:

1) запровадження єдиного прямого оподаткування, об'єктом розрахунку якого є землі в користуванні (за економічною сутністю такий податок називають сільськогосподарським);

2) застосування базових форм прямого оподаткування за пільговими ставками залежно від участі підприємств у економічному й соціальному розвитку села.

Перший варіант передбачає об'єднання податків на прибуток, за землю та інших ресурсних платежів на базі оподаткування вартісної оцінки земельних угідь.

Єдине пряме оподаткування, або сільськогосподарський податок, не включає, подібно до ФСП, внесків до Пенсійного фонду через як методологічну, так і практичну несумісність таких платежів. До того ж із 2011 р. в Україні запроваджено єдиний соціальний внесок, що поєднує платежі до Пенсійного фонду та інших фондів державного соціального страхування.

Співробітниками ННЦ “Інститут аграрної економіки” Національної академії аграрних наук пропонується, щоб сільськогосподарський податок мав два платежі: перший відображатиме платність землекористування та спрямовуватиметься на фінансування землеохоронних заходів; другий — на вилучення рентних доходів на потреби розвитку місцевих громад.

Єдине пряме оподаткування сільгоспвиробників має усунути недоліки діючого ФСП. Завдяки йому оподаткування буде здійснюватися залежно від спеціалізації (для рослинництва це вартісна оцінка землі, для тваринництва — валовий дохід). Передбачається переорієнтація податку на територіальні засади справляння та включення до його складу місцевих податків. Окрім того, запровадженням єдиного прямого оподаткування забезпечується компроміс інтересів суб'єктів господарювання та місцевих органів влади при визначенні величини податкових ставок.

Також новий сільськогосподарський податок збереже позитивні сторони ФСП, а саме: спрощене справляння та зменшення податкового навантаження.

Очевидні й недоліки такого варіанта. Це проблематичність стимулювання розвитку тваринництва (через обмеження кооперативних механізмів, у т. ч. у особистих сільських господарствах), що вкрай важливо для України, а також, як і для ФСП, диверсифікації аграрного бізнесу (особливо для малих і середніх селоутворюючих підприємств); перевага агрохолдингів у діалозі з місцевою владою виходячи з інституціональних особливостей України та інші притаманні ФСП проблеми.

Другий варіант методологічно не виділяє аграрний сектор у загальній системі оподаткування, він передбачає лише диференціацію пільг у ставках прямого оподаткування.

Знижена чи нульова ставка податку на прибуток застосовується лише для селоутворюючих аграрних підприємств. До них належать такі підприємства,

чийми власниками є жителі села чи селищної ради; чия юридична та фізична адреса — на території села чи селищної ради; які забезпечують певний рівень зайнятості сільського населення, є балансоутримувачами та (або) фінансують об'єкти соціальної сфери села, організують послуги й збутову кооперацію для місцевих домогосподарств та виконують інші важливі функції для сільського розвитку, визначені законодавчо (доцільно законом України “Про сільське господарство”).

Пільгове оподаткування податку на прибуток може застосовуватися й до аграрних структурних підрозділів і дочірніх підприємств агрохолдингів, що зареєстровані та функціонують на території селищної ради, за умови виконання ними визначених вимог щодо сільського розвитку. При цьому для розв'язання проблеми закупівлі сільгосппродукції за завищеними цінами в холдингових агроформуваннях доцільно обмежити розмір прибутку, що не оподатковується або оподатковується за пільговим режимом (наприклад, на рівні 1 млн дол. США або середнього його обсягу по регіону). Рішення щодо ставок та інших параметрів пільгового оподаткування мають приймати обласні ради.

Нульову чи знижену ставку податку на прибуток можна застосовувати й щодо сімейних фермерських господарств, члени яких постійно проживають на території селищної ради. За інших умов оподаткування прибутку здійснюється на загальних підставах.

Слід наголосити, що загальні підходи до прямого оподаткування сільськогосподарських виробників за диференційованими ставками дають змогу зберегти режими пільгового оподаткування аграрного бізнесу й територіальні засади його справляння; усунути недоліки застосування ФСП як єдиного прямого (сільськогосподарського) податку.

Хоча другий варіант передбачає обов'язкове визначення розміру отриманого прибутку, подання податкових декларацій та, за потреби, сплату податку на прибуток та інші ресурсні платежі, такий підхід поліпшить бухгалтерський облік, а отже й економічну роботу, та підвищить конкурентоспроможність малих і середніх підприємств. При цьому для сімейних фермерських підприємств доцільно застосовувати спрощений бухгалтерський і податковий облік.

На певну готовність фіскальних державних органів до розгляду такого варіанта вказує наявність у Податковому кодексі механізмів пільгового оподаткування малого бізнесу. Так, згідно з п. 154.6, на період до 1 січня 2016 р. застосовується ставка 0 % податку на прибуток для ряду платників, у яких протягом трьох послідовних попередніх років щорічний обсяг доходів не перевищував 3 млн грн та середньооблікова кількість працівників протягом цього періоду не перевищувала 20 осіб. Окрім того, мале підприємство повинне нараховувати за кожний місяць звітного періоду заробітну плату працівникам не меншу, ніж дві мінімальні зарплати.

Звичайно, зазначені критерії не повною мірою відповідають можливостям і потребам сільськогосподарських підприємств, але згадана норма Кодексу засвідчує

можливість розгляду різних варіантів прямого оподаткування, в т. ч. для аграрного бізнесу.

Звідси висновок: необхідно внести зміни до розділу XIV “Спеціальні податкові режими” Податкового кодексу України в частині прямого оподаткування аграрного бізнесу. Для обґрунтування таких змін доцільно запровадити в 2011—2012 рр. моніторинг наслідків застосування ФСП для різних форм господарювання та його впливу на сільський розвиток. Потрібно активізувати наукові дослідження й дискусії щодо варіантів заміни ФСП сільськогосподарським податком або загальною системою оподаткування з пільговими ставками. Не виключається також можливість використання інших підходів і механізмів.

Ще однією складовою спеціального режиму оподаткування аграрного бізнесу є спеціальні режими справляння ПДВ. Вони є методологічно обґрунтованішими й практично потужнішими.

Новим Податковим кодексом режим справляння й використання ПДВ, порівняно з попереднім періодом (до 2011 р.), поділено на дві частини: 1) ст. 209, як і раніше, залишає в розпорядженні сільськогосподарських підприємств ПДВ із реалізації їхніх товарів; 2) п. 1 підрозділу 2 розділу XX “Перехідні положення” акумулює ПДВ переробних підприємств, котрий раніше розподілявся безпосередньо на агропідприємства, що постачали сировину переробним підприємствам, в спеціальний державний фонд.

Відповідно до ст. 209 Податкового кодексу, спеціальний режим оподаткування ПДВ сільськогосподарських підприємств діє до 1 січня 2018 р. Сільськогосподарські підприємства мають можливість накопичувати податкову різницю ПДВ між реалізацією сільськогосподарських товарів (послуг) та придбанням виробничих факторів. Різниця акумулюється на спеціальних банківських рахунках аграрних підприємств та використовується ними для додаткового придбання виробничих факторів. З допомогою цього спецрежиму формується істотний ресурс підтримки: більш як 13 млрд грн податкових зобов’язань у 2010 р. (із урахуванням ПДВ переробних підприємств) та 10—11 млрд грн у 2011 р.⁶, що перевищує обсяги прямого бюджетного фінансування. При цьому розподіл коштів є більш прозорим і об’єктивним. Застосування спецрежиму ПДВ не суперечить нормам СОТ (обмеження — поріг “*de minimus*” для заходів “жовтої скриньки”).

Варто зауважити, що використання такого механізму, безперечно, є вигідним для галузі, але разом із тим проблематичним. Підприємства мають стежити за тим, щоб частка вартості реалізованих сільськогосподарських товарів (послуг) щомісяця становила не менше 75 % вартості всіх товарів (послуг), поставлених протягом попередніх 12-ти послідовних звітних податкових періодів. У разі недотримання цього критерію підприємство автоматично знімається зі спецрежиму оподаткування ПДВ.

⁶ За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України (<http://www.minagro.gov.ua>).

Зрозуміло, що для спеціалізованих агроформувань великого сільськогосподарського бізнесу неважко виконувати зазначені вимоги. Натомість, малі й середні підприємства не можуть повною мірою диверсифікувати бізнес, стикаються з проблемою реалізації зайвих необоротних активів тощо. Отже, як і з ФСП, критерії й механізми спецоподаткування ПДВ є вигіднішими для великого агропромислового бізнесу, аграрний сегмент якого спеціалізується переважно на виробництві сільськогосподарської продукції.

Проблемним для дрібних виробників є також отримання бюджетної дотації за реалізоване молоко та м'ясо, що вводиться Податковим кодексом за рахунок адміністрування ПДВ, одержаного від переробних підприємств. Так, відповідно до п. 1 підрозділу 2 розділу XX “Перехідні положення”, тимчасово, до 1 січня 2015 р., сума ПДВ, що повинна сплачуватися до бюджету переробними підприємствами за реалізовану ними м'ясну й молочну продукцію, в повному обсязі спрямовується до спеціального фонду державного бюджету. Держбюджетом на 2011 р. сума надходжень до фонду в цьому році запланована на рівні 2,03 млрд грн.

Новий механізм отримання сільськогосподарськими виробниками дотацій зі спецфонду є досить складним. Він передбачає щомісячне подання до управлінь агропромислового розвитку районних держадміністрацій великої кількості документів (квитанції переробних підприємств, інші бухгалтерські документи, витяги з Єдиного державного реєстру тварин, що підтверджують ідентифікацію й реєстрацію поголів'я, довідки про тварин, видані сільською (селищною, міською) радою, в яких зазначаються ідентифікаційні номери тварин, ветеринарні картки до них, інші документи), а також переобтяжений адмінпроцедурами, що збільшує термін одержання таких дотацій.

Кошти фонду використовуються за бюджетною програмою “Державна підтримка галузі тваринництва” та спрямовуються на:

- бюджетну дотацію сільгоспвиробникам за реалізовані переробним підприємством молоко і м'ясо;
- відшкодування вартості заготівлі племінної худоби, будівництво й реконструкцію тваринницьких ферм, підприємств із виробництва комбікормів;
- часткове відшкодування втрат фізичним особам (населенню) на закупівлю установки індивідуального доїння та ін.

У аграрному професійному середовищі такий підхід сприймається неоднозначно. З одного боку, зрозуміла позиція держави — сприяти якісній заготівлі м'ясо-молочної продукції шляхом розвитку індустріального тваринництва й кормовиробництва. Обґрунтованим є і стимулювання розвитку родинних ферм із утриманням трьох і більше корів. Із другого боку, за даного підходу для переробних підприємств втрачається механізм мотивації інтеграційного цінного взаємозв'язку з виробниками. За дослідженнями вчених Інституту аграрної економіки, структура роздрібної ціни на молоко сьогодні має такий вигляд: частка виробника — 23,5 %, частка переробки — 52,0 %, частка торгівлі —

24,5 %. Для порівняння: в розвинутих країнах зазначені частки становлять 50, 25 і 25 % відповідно.

Таким чином, попередній (до прийняття нового Податкового кодексу) самостійний, на базі отриманої сировини, розподіл переробними підприємствами накопичених сум ПДВ безпосередньо виробникам певною мірою відповідав потребі змін у ціновому ланцюзі. Новий підхід (п. 1, підрозділ 2, розділ XX Кодексу) суперечить ст. 3 Закону України “Про молоко та молочні продукти”, якою передбачене державне сприяння розвитку інтеграційних процесів між виробником, переробником та реалізатором⁷.

Продовження практики самостійного розподілу переробними підприємствами сум дотацій із ПДВ формуватиме базу для запровадження інших відрхувань від реалізації м’ясо-молочної продукції (наприклад, 1–3 % виручки переробних підприємств) на користь аграрного сегмента цінового інтегрального ланцюга. Концептуально головним при цьому є те, щоби переробна галузь працювала з інтересом до сировинної бази та за чітким державним регламентом перераховувала ПДВ й інші збори (податки) виробникам сировини. В протилежному випадку (п. 1 підрозділу 2 розділу XX Кодексу) слід очікувати “оптимізації” ПДВ переробними підприємствами. Останнє підтверджується й оперативними даними Міністерства аграрної політики та продовольства України: так, на 01.06.2011 до спецфонду перераховано лише близько 12 % очікуваного ПДВ⁸. Цілком імовірним є також активніше застосування переробними підприємствами фіктивних схем закупівель сільгоспсировини, коли сировина фактично завозиться за тінювим імпортом, а легалізується у “віртуальному” виробництві, на підконтрольних сільськогосподарських підприємствах. Такі схеми є вкрай шкідливими для реальних сільгоспвиробників.

Як видно, запропонований у Податковому кодексі механізм формування спецфонду державного бюджету за рахунок ПДВ є заадміністрованим, а отже, менш прозорим і об’єктивним. За таких умов переваги щодо отримання коштів із його допомогою мають більші виробники. При цьому втрачається мотивація переробних підприємств у формуванні сировинної бази, ціновій підтримці сільгоспвиробників, посилюється “оптимізація” ПДВ, відшкодування податків підконтрольним агропідприємствам, що “відмивають” імпортовану сировину.

У зв’язку з цим дії уряду з оподаткування мають бути не так стабільними за часом й механізмами, як системними й вигідними для захисту та розвитку реального селоутворюючого сектору аграрної економіки. На наш погляд, уведення довгострокових правил гри, результат чого залежить від кон’юнктури ринків та готовності інституціонального середовища до їх сприйняття, є ризикованим. Більш доцільним видається запровадження обґрунтованих змін у справлянні ПДВ

⁷ Про молоко та молочні продукти: Закон України від 24.06.2004 № 1870-IV: [Електр. ресурс]. — <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1870-15>.

⁸ <http://www.minagro.gov.ua>.

і експортного мита залежно від цінової кон'юнктури на вітчизняному й світових продовольчих ринках.

Прикладом такого підходу є звільнення від ПДВ операцій із продажу ключових зернових і технічних культур, окрім першого постачання сільгоспвиробниками та другого — елеваторами, в 2011 р. (до 01.01.2014); скасування відшкодування ПДВ при експорті цих товарів, введення експортних мит.

Підсумовуючи викладене, доходимо таких висновків. Загалом спеціальні режими оподаткування аграрного бізнесу стимулюють розвиток сільськогосподарських підприємств. Разом із тим критерії застосування й механізми реалізації цих режимів є вигіднішими й зручнішими для великого аграрного бізнесу та переробних підприємств. До недоліків спецрежимів належить і надлишкове адміністрування державою отримання сільгоспвиробниками пільг від їх застосування.

Стрімкий розвиток агрохолдингів, створення ринку землі та ін. потребує оперативного розгляду та, за потреби, внесення змін і уточнень до спеціальних режимів оподаткування аграрного бізнесу, що стимулюватимуть у першу чергу сільський розвиток. Такі зміни повинні ґрунтуватися на нових концептуальних підходах, ключовими з яких є:

- побудова системи спеціального оподаткування аграрного бізнесу як складової окремої підсистеми податків у агропромисловій сфері (розгляд податків крізь призму ланцюга формування вартості продукту);
- стимулювання розвитку інтеграційних процесів між виробником, переробником і реалізатором;
- застосування системи спеціального оподаткування лише для селоутворюючих аграрних підприємств;
- стимулювання спеціальним оподаткуванням диверсифікації аграрного бізнесу та участі підприємств у сільському розвитку;
- дотримання принципів стабільності та єдиних підходів у реалізації системи оподаткування сільськогосподарської діяльності;
- спрощення обрахування та справляння таких податків.